

Відкрита інформація

**МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (М. ОДЕСА)**

Введено в дію наказом
начальника Військової академії (м. Одеса)
від “___” _____ 2026 № _____

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ
ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АД'ЮНКТУРІ (ПОЗА АД'ЮНКТУРОЮ)
ВІЙСЬКОВОЇ АКАДЕМІЇ (М. ОДЕСА)**

Розглянуто та ухвалено на засіданні
Вченої ради Військової академії (м. Одеса)
протокол від “___” _____ 2026 року № _____

Одеса – 2026

ВІДКРИТА ІНФОРМАЦІЯ

Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ад'юнктурі (поза ад'юнктурою) Військової академії (м. Одеса) розроблено колективом співробітників під загальним керівництвом начальника Військової академії (м. Одеса) генерал-майора Андрія КОВАЛЬЧУКА.

Колектив розробників:

Денис ЛІСОВЕНКО, кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника академії з наукової роботи Військової академії (м. Одеса), полковник;

Антон ГОНЧАРУК, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник, начальник наукового центру Військової академії (м. Одеса), полковник;

Геннадій БРАТЧЕНКО, доктор технічних наук, професор, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії інноваційних технологій науково-дослідного управління розвитку та застосування підрозділів логістики Сухопутних військ наукового центру Військової академії (м. Одеса), працівник Збройних Сил України;

Євгенія ІВАНЧЕНКО, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Військової академії (м. Одеса), працівник Збройних Сил України;

Євгеній КОЛЕСНИК, доктор технічних наук, доцент, начальник науково-дослідного управління розвитку та застосування підрозділів логістики Сухопутних військ наукового центру Військової академії (м. Одеса), полковник;

Валерій СКАЧКОВ, доктор технічних наук, професор, провідний науковий співробітник науково-дослідного відділу розвитку та застосування підрозділів тилового забезпечення Сухопутних військ науково-дослідного управління розвитку та застосування підрозділів логістики Сухопутних військ наукового центру Військової академії (м. Одеса), працівник Збройних Сил України;

Тарас ОСТАПЧУК, кандидат педагогічних наук, доцент, начальник кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Військової академії (м. Одеса), полковник;

Олександр ШТОГРІН, начальник науково-організаційного відділу Військової академії (м. Одеса), підполковник;

Олександр ЗАКУСИЛО, заступник начальника науково-організаційного відділу Військової академії (м. Одеса), підполковник.

Іван МІКРЮКОВ, ад'юнкт, підполковник;

Олександр БОНДАРЕНКО, ад'юнкт, майор.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2. ПРАВА Й ОБОВ'ЯЗКИ АД'ЮНКТИВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АД'ЮНКТУРОЮ.....	6
3. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АД'ЮНКТУРИ АКАДЕМІЇ.....	7
4. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО РОБОТОЮ НАД ДИСЕРТАЦІЄЮ.....	9
5. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ.....	11
6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЛАНИ РОБОТИ АД'ЮНКТИВ.....	12
6.1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ.....	12
6.2. ОСВІТНЯ (НАВЧАЛЬНА) СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ АД'ЮНКТИВ.....	12
6.3. ПЕДАГОГІЧНА (НАУКОВО-ДОСЛІДНА) ПРАКТИКА АД'ЮНКТИВ.....	15
6.4. НАУКОВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ.....	16
7. АКАДЕМІЧНІ ВІДПУСТКИ.....	18
8. ВІДРАХУВАННЯ АД'ЮНКТИВ.....	19
9. ПІДГОТОВКА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АД'ЮНКТУРОЮ.....	20
10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	23
ДОДАТКИ	24
ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ АД'ЮНКТАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	25
ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ АД'ЮНКТАМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ.....	35

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ад'юнктурі (поза ад'юнктурою) Військової академії (м. Одеса) (надалі – Академія) є основним нормативним документом, що регламентує порядок підготовки ад'юнктів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою на третьому (освітньо-науковому) рівні в Академії.

1.2. Це Положення встановлює порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в ад'юнктурі та поза ад'юнктурою Військової академії (м. Одеса), визначає механізми реалізації освітньо-наукових програм, наукового керівництва, атестації.

1.3. Положення розроблене відповідно до чинного законодавства, а саме Закону України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII “Про вищу освіту”, Закону України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII “Про наукову і науково-технічну діяльність”, Закону України від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР “Про відпустки”, Закону України від 18 грудня 2025 р. № 4742-IX “Про академічну доброчесність”, постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)”, наказу Міністерства освіти і науки України від 16 жовтня 2009 р. № 943 “Про запровадження у вищих навчальних закладах України Європейської кредитно-трансферної системи”, Методичних рекомендацій щодо запровадження Європейської кредитно-трансферної системи та її основних документів у вищих навчальних закладах (лист Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2010 р. № 1/9-119), наказу Міністерства оборони України від 09 грудня 2022 р. № 424 “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукового ступеня доктора наук у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, наукових установах системи Міністерства оборони України”, наказу Міністерства оборони України від 07 червня 2018 р. № 260 “Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам”, на підставі Статуту Військової академії (м. Одеса) та інших нормативних документів Академії.

1.4. Академія провадить освітню діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні у відповідності до отриманих ліцензій.

Основною формою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Академії є ад'юнктура.

1.5. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:

в ад'юнктурі за очною (денною, вечірньою) або заочною формою навчання; поза ад'юнктурою (для військовослужбовців, які проходять службу в академії, цивільних викладачів та співробітників, що професійно провадять наукову та/або науково-педагогічну діяльність).

Підготовка здобувачів з числа представників інших центральних органів виконавчої влади в ад'юнктурі проводиться за цільовим призначенням без зарахування до штату ад'юнктури Академії на підставі договору (додаткової угоди до договору) про підготовку фахівців для інших центральних органів виконавчої влади.

Підготовка здобувачів із числа громадян інших країн в Академії може здійснюватися на підставі міжурядових угод.

1.6. Кількість ад'юнктів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, підготовка яких здійснюється поза державним замовленням, а також вартість такої підготовки визначаються Вченою радою Академії в межах ліцензованого обсягу з урахуванням наявного кадрового потенціалу наукових керівників та освітніх потреб за відповідною спеціальністю.

1.7. Нормативний строк підготовки доктора філософії в ад'юнктурі незалежно від форми здобуття освіти становить чотири роки.

Строк навчання в ад'юнктурі може продовжуватися на період хвороби особи, яка навчається в ад'юнктурі, або з інших причин, передбачених законодавством України. Рішення про це приймає Міністр оборони України за поданням директора Департаменту військової освіти, науки, соціальної та гуманітарної політики Міністерства оборони України (далі – ДВОНС та ГП МОУ) за клопотанням начальника Академії, на підставі рішення Вченої ради Академії, висновку військово-лікарської комісії або іншого документу, який визначає необхідність переривання підготовки в ад'юнктурі.

1.8. Підготовка осіб в ад'юнктурі здійснюється:

за рахунок видатків державного бюджету (державне замовлення);

за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримала Академія на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

1.9. Освітній процес за третім (освітньо-науковим) рівнем забезпечують навчальні та наукові підрозділи Академії з урахуванням цього Положення на основі освітньо-наукових програм та навчальних планів. Ад'юнкти та здобувачі беруть активну участь у формуванні індивідуальних траєкторій навчання, індивідуальних навчальних планів ад'юнктів (здобувачів), у виборі навчальних дисциплін, в удосконаленні практичної підготовки та підвищенні ролі самостійної творчої роботи.

1.10. Керівництво організацією підготовки здобувачів здійснює начальник Академії через своїх заступників з наукової роботи та навчальної роботи, а також Вчену раду Академії.

Організацію діяльності ад'юнктів здійснює заступник начальника академії з наукової роботи через науково-організаційний відділ.

1.11. Начальники (завідувачі) кафедр, науково-дослідних відділів, де здійснюється підготовка здобувачів, є їх безпосередніми начальниками та відповідають за організацію і хід виконання індивідуального навчального плану та індивідуального наукового плану здобувачів.

1.12. Для врегулювання відносин між ад'юнктом та Академією укладається договір на термін навчання.

2. ПРАВА Й ОBOB'ЯЗКИ АД'ЮНКТИВ ТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АД'ЮНКТУРОЮ

1. Ад'юнкти та докторанти користуються правами здобувачів вищої освіти, визначеними статтею 62 Закону України "Про вищу освіту" (крім пунктів 12, 17, 24, 26 частини першої та частин дев'ятої та десятої цього Закону) та пунктами 14, 17 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (далі – Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук).

2.1. Ад'юнкти (здобувачі) користуються правами здобувачів вищої освіти, визначеними статтею 62 Закону України "Про вищу освіту" (крім пунктів 12, 17, 24, 26 частини першої та частин дев'ятої та десятої) та пунктами 14, 17 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах).

З метою належного проведення наукових досліджень ад'юнкти та здобувачі також мають право на:

- користування навчальними приміщеннями, бібліотеками, навчальною, навчально-методичною та науковою літературою, обладнанням, устаткуванням й іншими засобами навчання;

- отримання методичного і змістовного наукового консультування щодо власного дослідження від наукового керівника, на чіткий розподіл обов'язків між науковими керівниками у разі призначення Вченою радою двох керівників;

- академічну відпустку, зокрема за станом здоров'я, у зв'язку з вагітністю та пологами, для догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку відповідно до законодавства;

- брати участь у конкурсах на отримання грантової підтримки наукових досліджень та стипендій, заснованих на честь видатних діячів науки, освіти, культури, громадських діячів, а також заснованих Президентом України, Кабінетом Міністрів України, державними чи недержавними органами, підприємствами, установами чи організаціями.

2.2. Ад'юнкти (здобувачі) зобов'язані виконувати усі обов'язки здобувачів вищої освіти, визначені статтею 63 Закону України "Про вищу освіту" та пунктом 9 постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 "Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах).

З метою забезпечення належного проведення наукових досліджень ад'юнкти (здобувачі) також зобов'язані:

- дотримуватися принципів академічної доброчесності, морально-етичних норм і стандартів поведінки дослідників у відповідній галузі (професії);

- виконувати індивідуальний навчальний план;
- виконувати індивідуальний план наукової роботи та двічі на рік звітувати про хід його виконання на засіданнях кафедр та Вченої раді інституту (факультету) або науково-дослідних відділів наукового центру, за якими вони закріплені, науково-методичній раді (за умови закріплення здобувача за одним з відділів наукового центру);
- за період навчання в ад'юнктурі повністю виконати індивідуальний навчальний план, індивідуальний план наукової роботи
- захистити в установлений строк свої наукові досягнення у вигляді дисертації.

Порушення строків виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою рішення про відрахування ад'юнкта.

2.3. Ад'юнкти залучаються до несення внутрішньої та гарнізонної служби на загальних підставах з офіцерами Академії.

Ад'юнкти звільняються від занять з індивідуальної підготовки, за винятком занять з фізичної, вогневої та стрийової підготовки.

Ад'юнкти останнього року підготовки не залучаються до несення внутрішньої та гарнізонної служби, а також до інших заходів, які не передбачені їхніми індивідуальними планами підготовки.

2.4. Присвоєння чергових військових звань ад'юнктам здійснюється згідно з чинним законодавством України.

2.5. Покладання на ад'юнктів обов'язків, не пов'язаних із виконанням освітньо-наукових програм, навчального плану та виконання дисертаційного дослідження, не допускається.

2.6. Офіцери, які раніше навчалися в ад'юнктурі за державним замовленням і не захистилися або були відраховані з неї достроково, мають право на повторний вступ до ад'юнктури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на їх підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

3. ПОРЯДОК ТА УМОВИ ВСТУПУ ДО АД'ЮНКТУРИ АКАДЕМІЇ

3.1. Зарахування на навчання до ад'юнктури Академії здійснюють на конкурсній основі відповідно до Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти, затверджених центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, поточних Правил прийому до Академії та цього Положення.

Правила прийому затверджуються Вченою радою Академії на основі Умов прийому на навчання до закладів вищої освіти і відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) та в установлені строки оприлюднюються на офіційному вебсайті Академії.

3.2. У правилах прийому до ад'юнктури Академії, які діють протягом відповідного календарного року, зокрема визначаються:

перелік спеціальностей підготовки, за якими Академія має ліцензію на предмет провадження нею освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти;

перелік акредитованих та неакредитованих освітньо-наукових програм на предмет провадження Академією освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

порядок, перелік і строки подання документів для вступу до ад'юнктури Академії;

зміст, форма і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до ад'юнктури за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань.

3.3. У грудні року, що передує року вступу, на офіційному вебсайті Академії оприлюднюються об'яву про прийом офіцерів до ад'юнктури із зазначенням правил прийому.

3.4. До ад'юнктури на конкурсній основі приймаються військовослужбовці, які здобули ступінь магістра (або освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста), виявили здібності до наукової або науково-педагогічної діяльності, мають досвід проходження військової служби не менше двох років та відповідають вимогам законодавства України, нормативно-правових актів Міністерства оборони України і правил прийому до Військової академії.

До вступних випробувань допускаються особи, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи згідно з Правилами прийому до Академії. Приймальна комісія може відмовити особі в допуску до проходження вступних випробувань до ад'юнктури виключно у зв'язку з неподанням в установлений строк документів, визначених Правилами прийому.

Рішення про допуск до вступних випробувань доводять до кандидата не пізніше, ніж за два місяці до їх початку.

3.5. Перелік документів, необхідних для вступу до ад'юнктури, визначається поточними Правилами прийому до Академії.

3.6. Вступні випробування до ад'юнктури Академії складаються відповідно до поточних Правил прийому до Академії.

3.7. Офіцери, які вступають до ад'юнктури із спеціальності, віднесеної до іншої галузі знань (спеціальності), ніж та, яка зазначена в їх дипломі магістра (спеціаліста), складають додаткові вступні випробування.

3.8. Послідовність складання вступних випробувань до ад'юнктури здійснюється відповідно до поточних Правил прийому до Академії.

3.9. Для проведення вступних випробувань створюються предметні екзаменаційні комісії відповідно до поточних Правил прийому до Академії. Предметні екзаменаційні комісії призначаються наказом начальника Академії.

3.10. Програми вступних випробувань до ад'юнктури оприлюднюються на вебсайті Академії.

3.11. Вступники, які без поважних причин не з'явилися на вступні випробування у зазначений розкладом час, а також ті, знання яких було оцінено на "незадовільно", до участі у наступних вступних випробуваннях не

допускаються.

3.12. Конкурсний бал вступника до ад'юнктури формується відповідно до поточних Правил прийому до Академії.

3.13. Рейтинговий список вступників формується відповідно до поточних Правил прийому до Академії.

3.14. Результати вступних випробувань до ад'юнктури дійсні для вступу до Академії протягом одного календарного року.

Перескладання вступних випробувань не допускається.

3.15. До складу предметних комісій включаються доктори філософії (кандидати наук) та доктори наук, які проводять наукові дослідження за відповідною спеціальністю та відповідають за виконання відповідної освітньо-наукової програми.

До складу предметної комісії з іноземної мови можуть включатися також особи, які не мають наукового ступеня і вченого звання, але вільно володіють відповідною іноземною мовою і за рішенням Вченої ради можуть кваліфіковано оцінити рівень знання відповідної мови вступником.

3.16. За результатами проведення вступних випробувань до ад'юнктури Приймальна комісія ухвалює рішення щодо кожного вступника за процедурою, визначеною правилами прийому до Академії.

За поданнями начальника Академії, яке погоджене із Командуванням Сухопутних Сил військ Збройних сил України, зарахування до ад'юнктури здійснюється наказами Міністерства оборони України (по особовому складу).

4. НАУКОВЕ КЕРІВНИЦТВО РОБОТОЮ НАД ДИСЕРТАЦІЄЮ

4.1. Протягом місяця з дати зарахування ад'юнкта начальник Академії призначає наукового керівника з числа наукових або науково-педагогічних працівників Академії, які мають науковий ступінь та провадять наукову діяльність за відповідним напрямом дослідження. Кандидатуру наукового керівника визначає кафедра (науково-дослідний відділ) та схвалює Вчена рада Академії у встановленому порядку.

4.2. Науковий керівник ад'юнкта здійснює наукове керівництво роботою над дисертацією, надає консультації щодо змісту та методології наукового дослідження ад'юнкта, контролює і координує виконання індивідуального плану наукової роботи та індивідуального навчального плану ад'юнкта і відповідає перед Вченою радою Академії за належне і своєчасне виконання обов'язків наукового керівника.

4.3. Питання про надання науковому або науково-педагогічному працівнику Академії права наукового керівництва підготовкою здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії розглядається Вченою радою Академії на підставі подання кафедри (науково-дослідного відділу) та документів, що підтверджують відповідність кандидата вимогам законодавства України та внутрішніх нормативних документів Академії.

4.4. Науковий керівник, який є доктором наук, може здійснювати одночасне

наукове керівництво не більш ніж п'ятьма здобувачами наукових ступенів.

4.5. Науковий керівник, який має ступінь доктора філософії (кандидата наук), може здійснювати одночасне наукове керівництво роботою над дисертаціями не більш ніж трьох здобувачів вищої освіти наукового ступеня доктора філософії.

4.6. На здійснення наукового керівництва роботою над дисертацією одного здобувача ступеня доктора філософії науковому керівникові відводиться 50 академічних годин навчального навантаження на рік підготовки здобувача.

4.7. У разі обрання ад'юнком міждисциплінарної теми дисертаційного дослідження рішенням Вченої ради Академії такому ад'юнкту може бути призначено два наукових керівники з відповідних галузей науки (з розподілом годин навчального навантаження та обов'язків між ними).

4.8. На підставі наказу про зарахування ад'юнкт прикріплюється до кафедри або науково-дослідного відділу, де працює призначений йому науковий керівник, для здійснення підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Академії.

4.9. У разі переведення наукового керівника на іншу кафедру або відділ Академії ад'юнкт переходить до їх складу разом з науковим керівником автоматично на підставі наказу про зарахування (переведення) на роботу наукового керівника на нову кафедру або відділ.

4.10. Вчена рада Академії не рідше одного разу на рік розглядає результати діяльності наукових керівників здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та за результатами розгляду ухвалює рішення щодо підтвердження або припинення наданого раніше права наукового керівництва відповідно до вимог нормативно-правових актів та внутрішніх документів Академії.

4.11. Зміна наукового керівника ад'юнкта можлива у разі: припинення ним трудової діяльності на наукових або науково-педагогічних посадах; неспроможності виконувати свої обов'язки за станом здоров'я або його смерті; невиконання своїх обов'язків; відмови надавати висновок за результатами наукового керівництва; ухвалення у встановленому порядку рішення про позбавлення права участі в підготовці та/або атестації наукових кадрів; притягнення до академічної відповідальності за порушення академічної доброчесності відповідно до законодавства; спільного бажання наукового керівника і здобувача; в інших випадках, визначених законодавством

4.12. За потреби зміни наукового керівника ад'юнкт має подати до науково-організаційного відділу рапорт (заяву) із зазначенням причин такої зміни. Зміна наукового керівника відбувається за погодженням із попереднім (за наявності) та потенційним науковими керівниками, а також начальниками (завідувачами) кафедр (відділів), де працюють обидва керівники, на підставі наказу начальника Академії. Зміна наукового керівника розглядається Вченою радою Академії встановленим порядком.

5. ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТЕМ ДИСЕРТАЦІЙНИХ РОБІТ

5.1. Тема дисертації здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії затверджується протягом двох місяців з дня його зарахування до ад'юнктури та передбачає два етапи.

Перший етап – розгляд і схвалення теми дисертації на засіданні кафедри (науково-дослідного відділу), за якою закріплений ад'юнкт (здобувач) та на якій працює його науковий керівник.

Для розгляду питання щодо затвердження теми дисертації ад'юнкт (здобувач) подає до кафедри (науково-дослідного відділу) погоджене з науковим керівником обґрунтування теми дисертаційного дослідження, а також, за наявності, результати попередньої наукової діяльності за відповідним напрямом дослідження (наукові статті, тези доповідей, матеріали наукових проєктів, рукопис дисертації тощо).

За результатами розгляду кафедра (науково-дослідний відділ) ухвалює рішення щодо доцільності затвердження теми дисертації та оформлює витяг із протоколу засідання з рекомендацією для подальшого розгляду питання на засіданні Вченої ради Академії.

Другий етап – затвердження теми дисертації Вченою радою Академії на підставі рішення кафедри (науково-дослідного відділу) шляхом відкритого обговорення та голосування.

Рішення Вченої ради Академії про затвердження теми дисертації є підставою для внесення відповідних відомостей до індивідуального плану роботи ад'юнкта (здобувача)”.
5.2. За підсумками засідання Вченої ради Академії, на якому розглядаються питання затвердження тем дисертаційних робіт здобувачів вищої освіти, складається протокол. Витяги з протоколу щодо затвердження (або відмови у затвердженні із зазначенням причин та рекомендацій щодо уточнення) теми дисертації здобувач надає до науково-організаційного відділу, в особову справу ад'юнкта (здобувача).

5.3. У разі відмови ад'юнкту (здобувачу) в затвердженні теми із зазначенням причин та рекомендацій щодо її уточнення, здобувач має виправити зауваження та повторно виконати I-II етапи.

5.4. У разі зміни напряму дослідження або потреби уточнення теми дисертації під час підготовки здобувача в ад'юнктурі (поза ад'юнктурою) питання розглядається у порядку, визначеному для затвердження теми дисертації, з обов'язковим розглядом на засіданні кафедри (науково-дослідного відділу) та подальшим затвердженням Вченою радою Академії.

5.5. Після затвердження теми дисертації здобувач має зробити відповідний запис у своєму індивідуальному плані роботи із зазначення номера протоколу та дати засідання Вченої ради Академії, на якому ухвалено відповідне рішення.

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ПЛАНИ РОБОТИ АД'ЮНКТИВ

6.1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ

6.1.1. Навчання здобувача відбувається відповідно до індивідуального навчального плану, який розробляється на основі освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки за відповідною освітньо-науковою програмою, погоджується з науковим керівником та затверджується заступником начальника Академії з наукової роботи протягом двох місяців з дня зарахування (прикріплення) здобувача.

6.1.2. Індивідуальний навчальний план є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності його навчання.

6.1.3. На підставі угод про наукове співробітництво за потреби ад'юнкти можуть прослухати окремі освітні компоненти в інших закладах вищої освіти, вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої та наукових установах.

6.1.4. Здобувачі проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи, в якому визначаються зміст, строки виконання та обсяг наукових робіт, а також планується строк захисту дисертації протягом періоду підготовки в ад'юнктурі.

Індивідуальний план наукової роботи розробляється здобувачем вищої освіти спільно з науковим керівником, погоджується з ним та після обговорення на засіданні кафедри (науково-дослідного відділу), за якою закріплений здобувач, затверджується Вченою радою Академії протягом двох місяців з дня зарахування (прикріплення) здобувача для підготовки в ад'юнктурі (поза ад'юнктурою)

Індивідуальний план наукової роботи є обов'язковим до виконання здобувачем і використовується для оцінювання успішності виконання запланованої наукової роботи.

6.1.5. Роботи, пов'язані з підготовкою дисертації до захисту (друкування, копіювання, палітурні, графічні, фотографічні та інші види оформлювальних робіт), можуть виконуватися коштом, виділеним на забезпечення освітньої та наукової діяльності Академії, у межах наявних фінансових ресурсів та відповідно до вимог бюджетного законодавства України.

6.1.6. Стан готовності дисертації ад'юнкта до захисту визначається науковим керівником.

6.2. ОСВІТНЯ (НАВЧАЛЬНА) СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ АД'ЮНКТИВ

6.2.1. Підготовка ад'юнктив в ад'юнктурі Академії здійснюється за освітньо-науковою програмою та навчальним планом.

6.2.2. Протягом терміну навчання в ад'юнктурі здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії зобов'язаний виконати всі вимоги освітньо-наукової програми, зокрема здобути теоретичні знання, уміння, навички та інші компетентності, достатні для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності,

оволодіти методологією наукової та педагогічної діяльності, а також провести власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та/або практичне значення і захистити дисертацію.

6.2.3. Навчальний план підготовки здобувачів за освітньо-науковою програмою (спеціальністю) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Академії складається з навчальних дисциплін загальним навантаженням 30-60 кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС) та визначає послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю.

6.2.4. Вчена рада Академії затверджує навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою (спеціальністю) на весь період навчання.

6.2.5. Навчальні плани та графіки освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною освітньо-науковою програмою затверджуються наказом начальника Академії.

6.2.6. Навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою (спеціальністю) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Академії включає освітні компоненти 2-х циклів: цикл загальної підготовки (обов'язкові освітні компоненти) та цикл професійної підготовки (обов'язкові та вибіркові (не менше як 25 % від загальної кількості кредитів ЄКТС) освітні компоненти).

6.2.7. Кількість контактних годин на 1 кредит ЄКТС (30 годин) освітнього компоненту для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії складає від 7 до 8 годин залежно від компетентностей, набуття яких забезпечують відповідні освітні компоненти. Решта навчального часу відводиться на самостійну роботу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

6.2.8. Максимальне тижневе аудиторне навантаження (разом із заняттями з позакредитних дисциплін) здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії очної форми навчання не має перевищувати 14 годин.

6.2.9. Здобувач має здійснити вибір конкретних навчальних дисциплін із відповідного розділу дисциплін циклу професійної підготовки, які передбачені робочим навчальним планом на рік.

Протягом двох місяців з дня зарахування до ад'юнктури здобувач має право обрати вибіркові освітні компоненти, визначені освітньо-науковою програмою, а також інші освітні компоненти, що реалізуються в Академії та відповідають тематиці дисертаційного дослідження й індивідуальній освітній траєкторії здобувача. Освітні компоненти обирають за погодженням з науковим керівником. Обрані освітні компоненти вносять до індивідуального навчального плану здобувача

6.2.10. Після вибору всіма здобувачами освітніх компонентів, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, заступник начальника з наукової роботи подає до навчального відділу узагальнену службову записку з результатами вибору здобувачів на кожному році підготовки.

6.2.11. Протягом періоду підготовки в ад'юнктурі здобувач має право за погодженням з науковим керівником брати участь у факультативних заняттях, наукових семінарах, лекціях, курсах підвищення кваліфікації та інших заходах освітнього або наукового спрямування. Участь у зазначених заходах не має перешкоджати виконанню освітньо-наукової програми та індивідуального плану підготовки.

6.2.12. Здобувач, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право на: зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою як таких, що виконані в повному обсязі; використання обсягу навчального навантаження, передбаченого для набуття мовних компетентностей, для здобуття інших компетентностей (за погодженням із науковим керівником та заступником начальника з наукової роботи).

6.2.13. Засвоєння здобувачами навчальних дисциплін може відбуватися в Академії, а також в рамках реалізації права на академічну мобільність – на базі інших закладів вищої освіти, вищих військових навчальних закладів, військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти та наукових установ (на підставі угод про наукове співробітництво).

6.2.14. Вчена рада Академії має право ухвалити рішення про визнання набутих здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії в інших закладах вищої освіти (наукових установах) компетентностей з одного чи декількох освітніх компонентів (зарахувати кредити ЄКТС), обов'язкове здобуття яких передбачене освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти в Академії.

6.2.15. Освітні компоненти викладаються здобувачам провідними науково-педагогічними та науковими працівниками Академії, в яких освітня та/або професійна кваліфікація відповідає освітньому компоненту, відповідно до вимог, визначених у Ліцензійних умовах.

6.2.16. У разі включення викладачів, які відповідають за освітні компоненти здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, до складу іншої кафедри, такі освітні компоненти закріплюються за іншою кафедрою Академії.

6.2.17. Усі здобувачі вищої освіти ступеня доктора філософії Академії незалежно від форми навчання зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом здобувача та освітньо-науковою програмою підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії.

6.2.18. Здобувач, який не склав екзамен чи залік освітніх компонентів, які викладалися протягом семестру, що завершується, тобто за наявності академічної заборгованості, не допускається до проходження атестації (звітування за результатами підготовки в поточному семестрі) на кафедрі.

6.2.19. Ліквідація академічної заборгованості проводиться до початку нового семестру за окремим розкладом, який складається начальником науково-

організаційного відділу та узгоджується із навчальним відділом Академії.

Після ліквідації академічної заборгованості призначається дата звітування за результатами підготовки в поточному семестрі (атестація).

6.2.20. Ліквідація академічної заборгованості здобувачів приймається комісією, яка визначається заступником начальника академії з наукової роботи.

6.2.21. Здобувач, який не ліквідував академічну заборгованість встановленим порядком, відраховується з ад'юнктури Академії за академічною неуспішністю.

6.2.22. За наявності обставин, які унеможливають виконання затвердженого графіку навчального процесу, наказом начальника Академії, ад'юнкту може бути змінений період проведення навчальних занять та підсумкового контролю (заліків та екзаменів) на підставі заяви ад'юнкта (з поясненням поважності причин і обставин) і службової записки наукового керівника, що погоджені із заступником начальника з наукової роботи, за наказом начальника Академії.

6.3. ПЕДАГОГІЧНА (НАУКОВО-ДОСЛІДНА) ПРАКТИКА АД'ЮНКТІВ

6.3.1. Невід'ємним елементом освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в ад'юнктурі є педагогічна (науково-дослідна) практика.

6.3.2. Педагогічна практика проводиться за програмою, яка розробляється індивідуально для кожного ад'юнкта і затверджується начальником кафедри. Педагогічну практику проходять ад'юнкти, які готуються для заміщення посад науково-педагогічних працівників.

6.3.3. Для ад'юнктів, які зараховані в ад'юнктуру Академії з посад викладачів і мають педагогічний стаж понад два роки, педагогічна практика за поданням завідувача (начальника) кафедри, рішенням керівника Академії може бути скорочена або зовсім не проводитися.

6.3.4. Науково-дослідну практику в наукових підрозділах проходять ад'юнкти, які готуються для заміщення посад наукових співробітників.

6.3.5. Програма науково-дослідної практики складається начальником наукового центру та затверджується заступником начальника академії з наукової роботи.

6.3.6. За погодженням керівництва Академії з уповноваженим Міноборони органом військового управління у межах виконання освітньо-наукових програм підготовки докторів філософії (педагогічна та науково-дослідна практика) можуть організовуватися наукові експедиції (стажування), пов'язані з відрядженням ад'юнктів (груп ад'юнктів) до органів військового управління (наукових установ, інших ВВНЗ) для виконання наукових досліджень (за видами наукових, науково-технічних робіт) з метою отримання досвіду та подальших військово-теоретичних узагальнень (знань), впровадження результатів власних досліджень, одержання нових наукових і науково-технічних (прикладних) результатів, спрямованих на забезпечення воєнної безпеки України, підвищення

ефективності військового будівництва, розвиток форм і способів підготовки, застосування і всебічного забезпечення ЗС України, розвиток озброєння, військової та спеціальної техніки.

У ході науково-дослідної практики ад'юнкт бере участь у виконанні науково-дослідних робіт, розробці методик проведення наукових досліджень та експериментів, оволодіває практичними навичками проведення наукових досліджень та експериментів.

6.4. НАУКОВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ

6.4.1. Наукова складова підготовки ад'юнктів передбачає проведення власного наукового дослідження під керівництвом одного або двох наукових керівників та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

6.4.2. Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання актуального наукового завдання в певній галузі знань або на межі кількох галузей, результати якого оприлюднені у відповідних публікаціях і становлять оригінальний внесок у суму знань відповідної галузі (галузей).

6.4.3. Ад'юнкти проводять наукові дослідження згідно з індивідуальним планом наукової роботи (у кожному семестрі підготовки в ад'юнктурі), в якому визначаються зміст, терміни виконання та обсяг наукових робіт, а також запланований термін захисту дисертації протягом нормативного терміну підготовки в ад'юнктурі Академії.

6.4.4. Невід'ємною складовою підготовки ад'юнктів є підготовка та публікація наукових статей.

6.4.5. Формою контролю за виконанням здобувачем індивідуального плану роботи є атестація (звітування), під час якої розглядаються результати освітньої, наукової та науково-дослідної діяльності здобувача за звітний період і ступінь виконання заходів, визначених індивідуальним планом роботи.

6.4.6. Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії відбувається на засіданні кафедри (науково-дослідного відділу), за якою закріплений здобувач, двічі на рік після завершення кожного семестру (півріччя) підготовки в ад'юнктурі: проміжна атестація – у січні-лютому та підсумкова атестація – у червні. В останній рік підготовки в ад'юнктурі підсумкова атестація проводиться не пізніше ніж за один місяць до завершення строку навчання.

6.4.7. Для проходження атестації здобувач подає на кафедру (до науково-дослідного відділу) звіт про виконання індивідуального плану роботи, погоджений науковим керівником, індивідуальний план роботи та матеріали, що підтверджують результати освітньої і наукової діяльності за звітний період (копії наукових публікацій, матеріалів конференцій, довідки про участь у виконанні науково-дослідних робіт, акти впровадження та інші підтвердні документи).

6.4.8. Під час атестації на засіданні кафедри (науково-дослідного відділу) здобувач доповідає про результати виконання індивідуального плану роботи за звітний період та висвітлює основні результати дисертаційного дослідження,

стан їх апробації, наукову новизну, практичне значення, а також подальші завдання щодо виконання освітньо-наукової програми та підготовки дисертації.

6.4.9. За результатами обговорення звіту здобувача на засіданні кафедри (науково-дослідного відділу) ухвалюється висновок щодо стану виконання індивідуального плану роботи, результативності підготовки здобувача та надаються рекомендації щодо подальшого виконання освітньо-наукової програми. У разі систематичного невиконання індивідуального плану роботи кафедра (науково-дослідний відділ) може порушити клопотання про відрахування здобувача у порядку, визначеному законодавством та внутрішніми документами Академії.

6.4.10. Результати атестації оформлюються протоколом засідання кафедри (науково-дослідного відділу) та відображаються в індивідуальному плані роботи здобувача. Висновок щодо результатів атестації підписується начальником (завідувачем) кафедри (керівником науково-дослідного відділу), науковим керівником та здобувачем.

6.4.11. Витяг із протоколу засідання кафедри (науково-дослідного відділу) за результатами атестації (звітування) здобувача має містити висновок щодо стану виконання індивідуального плану роботи за звітний період, оцінку результативності підготовки здобувача та рекомендації щодо подальшого виконання освітньо-наукової програми. У разі невиконання здобувачем індивідуального плану роботи кафедра (науково-дослідний відділ) може порушити клопотання про його відрахування у визначеному порядку.

6.4.12. Витяги з протоколів засідань кафедр (науково-дослідних відділів) щодо результатів атестації здобувачів разом із заповненими індивідуальними планами роботи подаються заступнику начальника Академії з наукової роботи не пізніше останнього дня проведення атестації відповідно до графіка освітнього процесу.

6.4.13. Звіти здобувачів про виконання індивідуального плану роботи, погоджені науковими керівниками, зберігаються на кафедрі (у науково-дослідному відділі) протягом строку підготовки здобувача та в порядку, визначеному номенклатурою справ Академії.

6.4.14. За наявності поважних причин, що унеможливають проходження атестації у визначені строки, здобувачу може бути встановлено інший термін звітування. Рішення про перенесення строків атестації ухвалюється наказом начальника Академії на підставі рапорту (заяви) здобувача, погодженого науковим керівником та заступником начальника Академії з наукової роботи.

6.4.15. За результатами атестації та на підставі висновків кафедр (науково-дослідних відділів) начальник Академії ухвалює рішення щодо переведення здобувачів на наступний рік підготовки або їх відрахування відповідно до вимог законодавства та внутрішніх нормативних документів Академії.

6.4.16. Щороку у строки, визначені Міністерством оборони України, Академія подає звітність щодо підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів до уповноваженого структурного підрозділу Міністерства оборони України та за підпорядкованістю.

6.4.17. Підготовка в ад'юнктурі завершується атестацією здобувача, яка відбувається шляхом публічного захисту дисертації у разовій спеціалізованій вченій раді відповідно до законодавства України.

6.4.18. Атестація здобувача ступеня доктора філософії здійснюється разовою спеціалізованою вченою радою, утвореною відповідно до законодавства України для організації публічного захисту дисертації та присудження ступеня доктора філософії.

6.4.19. Готовність дисертації до подання на розгляд кафедри (науково-дослідного відділу) та подальшого захисту визначається здобувачем спільно з науковим керівником з урахуванням виконання вимог освітньо-наукової програми та нормативно-правових актів у сфері атестації здобувачів ступеня доктора філософії.

6.4.20. Обов'язковою умовою допуску здобувача до захисту дисертації є виконання освітньо-наукової програми, індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи.

6.4.21. Особі, яка успішно виконала відповідну освітньо-наукову програму та пройшла атестацію у формі публічного захисту дисертації, видаються диплом доктора філософії та додаток до нього європейського зразка.

6.4.22. Питання матеріального стимулювання ад'юнктів, які достроково виконали освітньо-наукову програму та успішно захистили дисертацію, розглядаються відповідно до законодавства України, нормативно-правових актів Міністерства оборони України та внутрішніх документів Академії в межах наявного фонду грошового забезпечення.

Розмір премії зазначеній категорії військовослужбовців встановлюється за рішенням Міністра оборони України, з огляду на наявний фонд грошового забезпечення, передбачений в кошторисі Міністерства оборони України.

7. АКАДЕМІЧНІ ВІДПУСТКИ

7.1. Ад'юнкт має право на перерву в навчанні у зв'язку з обставинами, які унеможливають виконання ним індивідуального плану роботи ад'юнкта (за станом здоров'я, сімейними обставинами, навчанням чи стажуванням в освітніх і наукових установах (у тому числі іноземних держав) тощо). Таким особам надається академічна відпустка у встановленому цим Положенням порядку.

В умовах воєнного стану у разі відриву ад'юнктів від виконання обов'язків щодо опанування освітньо-наукової програми (підготовки дисертації доктора наук) строки підготовки в ад'юнктурі можуть бути продовжені за рішенням вченої ради Академії на строк, що не перевищує строк відриву. Відповідне клопотання про подовження строку підготовки за рішенням Вченої ради Академії порушується начальником академії та подається на затвердження керівнику уповноваженого Міноборони органу військового управління.

7.2. Охочі отримати академічну відпустку ад'юнкти подають:

рапорт на ім'я начальника Академії, в якому зазначають причини та підстави для надання академічної відпустки;

документи, що підтверджують зазначені в рапорті причини.

7.3. Рапорт на надання академічної відпустки погоджується з науковим керівником.

7.4. Питання про надання академічної відпустки ад'юнктам розглядається на черговому засіданні Вченої ради Академії, яка ухвалює відповідне рішення і встановлює терміни академічної відпустки ад'юнкта. Відповідне рішення Вченої ради Академії вводиться в дію наказом начальника Академії та доводиться до відома ад'юнкта.

7.5. Не пізніше ніж за місяць до закінчення терміну наданої академічної відпустки ад'юнкта має подати заступнику начальника академії з наукової роботи рапорт про (одне з перелічених):

поновлення підготовки в ад'юнктурі Академії;

продовження терміну наданої йому академічної відпустки та надати документальне підтвердження причин такого продовження академічної відпустки;

відрахування з ад'юнктури Академії та за наявності надати документальне підтвердження зазначених причин відрахування.

7.6. Після закінчення академічної відпустки й поновлення ад'юнкта він продовжує виконувати індивідуальний план роботи ад'юнкта. Період переривання не включається до терміну навчання в ад'юнктурі.

7.7. У випадку, якщо ад'юнкта після закінчення терміну академічної відпустки не поновив свій статус, тобто не повідомив письмово на ім'я начальника академії про свої плани щодо навчання, то він підлягає відрахуванню.

8. ВІДРАХУВАННЯ АД'ЮНКТІВ

8.1. Підставами для відрахування ад'юнкта (здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії) є:

- 1) завершення навчання за відповідною освітньо-науковою програмою;
- 2) власне бажання (за рапортом військовослужбовця);
- 3) переведення до іншого закладу вищої освіти;
- 4) невиконання індивідуального навчального плану та/або індивідуального плану наукової роботи;
- 5) порушення академічної доброчесності у визначеному законом порядку;
- 6) порушення умов договору (контракту) про навчання, укладеного між Академією та ад'юнктом;
- 7) звільнення з військової служби або інші випадки, визначені законодавством.

8.2. Питання про відрахування ад'юнктів з будь-яких причин розглядається на черговому засіданні Вченої ради Академії. Остаточне рішення Вченої ради Академії щодо відрахування ад'юнктів затверджується наказом начальника академії (після відповідного рішення Міністерства оборони України), витяг з якого зберігається в особовій справі ад'юнкта і повідомляється у визначеному порядку.

8.3. Підставою для розгляду питання про відрахування ад'юнкта можуть бути такі документи: рапорт ад'юнкта з поясненням причин переривання/закінчення навчання, службова записка наукового керівника та/або витяг з протоколу кафедри (науково-дослідного відділу), за якою закріплений ад'юнкт.

8.4. Офіцери, які раніше навчалися в ад'юнктурі за державним замовленням і не захистилися або були відраховані з неї достроково, мають право на повторний вступ до ад'юнктури за державним замовленням лише за умови відшкодування коштів, витрачених на їх підготовку, у визначеному Кабінетом Міністрів України порядку.

8.5. Порушення термінів виконання індивідуального плану наукової роботи без поважних причин, передбачених законодавством, може бути підставою для ухвалення Вченою радою Академії рішення про відрахування ад'юнкта.

8.6. Особа, відрахована з Академії до завершення навчання за освітньо-науковою програмою, за заявою отримує академічну довідку, що містить інформацію про результати навчання, назви дисциплін, отримані оцінки та здобуту кількість кредитів ЄКТС. Зразок академічної довідки встановлюється центральним органом виконавчої влади у сфері освіти та науки.

9. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ПОЗА АД'ЮНКТУРОЮ

9.1. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою в Академії, де і здійснюють свою службову (трудова) діяльність.

9.2. Такі особи прикріплюються терміном до п'яти років до кафедри (науково-дослідного відділу) Академії за відповідною спеціальністю.

9.3. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за відповідною освітньо-науковою програмою (спеціальністю) згідно з затвердженим у встановленому порядку індивідуальним планом роботи (навчальним планом та індивідуальним планом наукової роботи) прикріпленої особи та публічний захист дисертації на разовій спеціалізованій Вченій раді.

9.4. Правила та процедура прикріплення до Академії визначаються цим Положенням.

9.5. Право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії в Академії поза ад'юнктурою мають особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Академії на посадах, що відповідають або є спорідненими за змістом відповідній освітньо-науковій програмі.

Під час розгляду питання щодо прикріплення особи для здобуття ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою беруть до уваги результати її наукової та

науково-педагогічної діяльності, зокрема наявність наукових публікацій, участь у наукових заходах, виконання науково-дослідних робіт та напрацювання за тематикою майбутнього дисертаційного дослідження.

9.6. Для прикріплення до кафедри (науково-дослідного відділу) Академії для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою особа, яка професійно провадить наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Академії, має подати заступнику начальника академії з наукової роботи не пізніше ніж 15 червня поточного навчального року такі документи:

заяву (рапорт) на ім'я начальника Академії про прикріплення до відповідної кафедри Академії, погоджену із завідувачем кафедри та майбутнім науковим керівником;

копію документа, що посвідчує особу та громадянство;

копію диплома магістра (спеціаліста) державного зразка та додатка до нього з зазначенням здобутої спеціальності (кваліфікації);

особовий листок з обліку кадрів, заповнений особисто та завірений у відділі кадрів Академії, для військовослужбовців витяг з послужного списку;

автобіографію;

список опублікованих наукових праць і винаходів (за наявності) затвердженого зразка, завірених завідувачем (начальником);

копії опублікованих наукових праць (статей у вітчизняних фахових виданнях; у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз; тез доповідей на наукових всеукраїнських та/або міжнародних конференціях) (за наявності);

відгук (характеристику) наукового керівника за результатами співбесіди із вступником за підписом керівника структурного підрозділу;

витяг із протоколу засідання кафедри (науково-дослідного відділу) щодо рекомендації про прикріплення особи для здобуття ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою в Академії та пропозиції щодо призначення їй наукового керівника;

дослідницьку пропозицію, що містить обґрунтування напряму наукового дослідження, отримані результати (за наявності) та план подальшого виконання дослідження.

9.7. Особи, які прикріплені до кафедр (науково-дослідних відділів) Академії з метою здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою, мають усі права та обов'язки, визначені для ад'юнктів у розділі 2 цього Положення.

9.8. Рішення про прикріплення особи до кафедри (науково-дослідного відділу) Академії для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії ухвалює комісія, визначена начальником Академії.

9.9. Рішення комісії Академії щодо прикріплення здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою ґрунтується на наявності в них усіх необхідних документів, зазначених у пункті 9.6., а також з огляду можливостей Академії щодо наявного ліцензійного обсягу та належного науково-методичного

забезпечення.

9.10. Рішення комісії Академії вводиться в дію наказом начальника Академії, який оприлюднюється на офіційному сайті Академії в установленому порядку.

9.11. Здобувачу вищої освіти ступеня доктора філософії одночасно з прикріпленням до кафедри (науково-дослідного відділу) Академії наказом начальника Академії призначається науковий керівник згідно з розділом 4 цього Положення.

9.12. Затвердження теми дисертаційного дослідження особи, яка прикріплена до відповідної кафедри Академії для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою проводиться згідно з розд. 5 цього Положення.

9.13. Затвердження індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою відбувається відповідно до розд. 6 цього Положення.

9.14. Зміст індивідуального плану роботи здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою в цілому ідентичний до індивідуального плану ад'юнкта і поданий у розд. 6 цього Положення. Відмінність полягає лише у виконанні навчального плану. Здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою навчається за розкладом занять ад'юнктів відповідного йому року вступу, однак, які заняття і в якому обсязі відвідувати, він обирає самостійно. Виключення становлять проміжна та підсумкова звітність, на яких здобувач має бути присутній обов'язково.

9.15. Особа, яка прикріплена до відповідної кафедри (науково-дослідного відділу) Академії для здобуття ступеня доктора філософії, звітує про фактичні показники виконання індивідуального плану роботи здобувача двічі на рік на кафедрі (в науково-дослідному відділі), до якої її прикріплено відповідно до розд. 6 цього Положення.

9.16. У разі звільнення з роботи або переведення на інше місце служби особа втрачає отримане раніше право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою в Академії і має право: продовжити свою підготовку для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою в іншому закладі вищої освіти (науковій установі), до якого особа зарахована на посаду науково-педагогічного чи наукового працівника (за умови ухвалення відповідного рішення таким закладом вищої освіти (науковою установою); вступити до ад'юнктури Академії або іншого закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття відповідного ступеня на очній (денній, вечірній) або заочній формі навчання та зарахування їй відповідних кредитів ЄКТС, здобутих поза ад'юнктурою Академії.

9.17. За умови, що здобувач вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою за попереднім місцем роботи (навчання) або проходження служби набув результатів навчання (компетентностей) з одного чи декількох освітніх компонентів, Вчена рада Академії має право ухвалити рішення про їх визнання.

Це стосується компонентів, здобутих в інших закладах вищої освіти (наукових установах), якщо вони відповідають освітньо-науковій програмі

підготовки в Академії. Рішення про зарахування кредитів ЄКТС ухвалюється на підставі висновку відповідної кафедри.

Для розгляду цього питання здобувач звертається із заявою на ім'я голови Вченої ради Академії, додаючи відповідні документи (академічні довідки, витяги з навчальних карток тощо). За результатами розгляду здобувач отримує витяг з протоколу засідання Вченої ради.

Витяг із позитивним рішенням надається науковому керівнику та заступнику начальника Академії з наукової роботи для врахування під час розроблення або коригування індивідуального навчального плану.

9.18. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою вимагає повного та успішного виконання здобувачем відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану за певною спеціальністю.

Основною формою роботи здобувача поза ад'юнктурою є виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань. Звітність за виконання освітньої компоненти відбувається у строки згідно з розкладом очної ад'юнктури.

Звітність за виконання освітніх компонентів відбувається у строки, визначені графіком освітнього процесу Академії. Опанування окремими освітніми компонентами може відбуватися на базі інших ВНЗ, НУ системи Міноборони або цивільних ЗВО в межах використання права на академічну мобільність згідно з укладеними договорами.

9.19. Особам, які успішно поєднують службову (трудова) діяльність із здобуттям ступеня доктора філософії поза ад'юнктурою, за рекомендацією Вченої ради Академії може надаватися творча відпустка для завершення роботи над дисертацією.

Відпустка надається наказом відповідного начальника (командира, начальника Академії) згідно із Законом України "Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей" та Законом України "Про відпустки".

9.20. Підготовка здобувачів поза ад'юнктурою завершується атестацією у формі публічного захисту наукових досягнень (дисертації) у разовій спеціалізованій вченій раді.

10. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

10.1. Положення вводиться в дію наказом начальника Академії.

10.2. Усі зміни та доповнення до цього Положення розглядаються та ухвалюються на засіданні Вченої ради Академії.

10.3. Безпосередній контроль та загальний контроль за дотриманням вимог Положення здійснює начальник академії та заступник начальника академії з наукової роботи.

**ДОДАТКИ ДО ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПІДГОТОВКУ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ В АД'ЮНКТУРІ (ПОЗА
АД'ЮНКТУРОЮ) ВІЙСЬКОВОЇ АКАДЕМІЇ (м. ОДЕСА)**

ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ АД'ЮНКТАМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Загальні положення

1.1. Порядок проходження ад'юнктами (здобувачами) педагогічної практики (далі – Порядок Пед. практики) у Військовій академії (м. Одеса) (далі - Академія) регламентує послідовність і форми проходження педагогічної практики ад'юнктів.

1.2. Педагогічна практика в системі після вузівської освіти є компонентом професійної підготовки до науково-педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі та являє собою вид практичної діяльності ад'юнктів щодо участі у навчально-виховному процесі у вищій школі, яка включає: викладання спеціальних дисциплін, організацію навчальної діяльності курсантів, науково-методичну роботу з дисциплін, здобуття вмінь і навиків практичної викладацької діяльності.

1.3. Даний Порядок розроблено у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)”, наказу МОУ від 09 грудня 2022 р. № 424 “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукового ступеня доктора наук у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, наукових установах системи Міністерства оборони України”, згідно з якими педагогічна практика є одним із компонентів програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Організатором педагогічної практики є кафедра, за якою закріплений ад'юнкт (здобувач вищої освіти).

2. Мета і завдання педагогічної практики

2.1. Метою педагогічної практики ад'юнктів(здобувачів) є набуття навичок та вмінь навчально-методичної роботи.

2.2. В процесі проходження педагогічної практики ад'юнкти повинні опанувати практичні форми і методи:

- з організації навчального і виховного процесу у вищому навчальному закладі;
- викладацької діяльності;
- застосування методики підготовки та проведення занять, організації самостійної та індивідуальної роботи курсантів;
- навчально-методичної діяльності у вищих навчальних закладах;
- психологічних аспектів навчання та творчої діяльності.

2.3. Під час педагогічної практики ад'юнкти повинні оволодіти такими компетенціями:

- структурування та грамотного перетворення наукових знань в навчальний матеріал;
- систематизацією навчальних та виховних завдань;
- методами та засобами інтерактивного навчання, складання ситуаційних задач, тестових завдань;
- застосування новітніх освітніх технологій;
- розробляти навчально-методичний комплекс дисципліни;
- визначати структурні елементи лекційного, практичного, семінарського заняття відповідно до поставленої мети;
- розробляти методичні матеріали для всіх видів навчальної роботи;
- оформляти документацію щодо планування та результатів викладацької діяльності.

2.4. В процесі практичної діяльності ведення навчальних занять повинні бути сформовані уміння сформулювати навчально-виховну мету, вибір типу, виду занять, використання різних форм організації навчальної діяльності слухачів та студентів: діагностики, контролю та оцінки ефективності навчальної діяльності.

2.5. В ході відвідування занять викладачів відповідних дисциплін, ад'юнкти повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення навчального матеріалу способами активізації навчальної діяльності, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання навчальної діяльності у вищій школі.

3. Організаційні основи педагогічної практики

3.1. Безпосереднє керівництво педагогічною практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник ад'юнкта.

3.2. Загальний обсяг педагогічної практики складає 4 кредити ECTS (120 годин) на третьому курсі навчання, у тому числі:

3.2.1. Основна частину педагогічної практики (80%) складає навчально-методична робота (підготовка до занять, методична робота, відвідування та аналіз занять, проведення консультацій, керівництво різними видами діяльності курсантів, у тому числі - науковою);

3.2.2. Не менше (20 %) загального часу педагогічної практики відводиться на аудиторне навантаження (проведення практичних та семінарських занять з курсантами).

3.3. Терміни проходження практики визначаються в індивідуальному плані ад'юнкта, погоджується науковим керівником і завідувачем кафедри та заступником начальника академії з наукової роботи – начальником науково-організаційного відділу.

3.4. Програми проходження педагогічної практики ад'юнктів складаються щорічно, згідно зразку, що додається під керівництвом начальника кафедри, до якої закріплений ад'юнкт та надаються на погодження до навчального та науково-організаційного відділів (лютий).

4. Зміст педагогічної практики

4.1. Педагогічна практика ад'юнкта передбачає наступні види діяльності:

4.1.1. Вивчення нормативно-правових документів з організації навчально-виховного процесу у вищій школі;

4.1.2. Ознайомлення з досвідом викладання провідних викладачів шляхом відвідування навчальних занять з профільних дисциплін;

4.1.3. Розробка навчально-методичних матеріалів спецкурсу, які відображають зміст дисертаційного дослідження і близькі до профілю кафедри;

4.1.4. Самостійне проведення навчальних занять з навчальних дисциплін кафедри (за узгодженням з науковим керівником та завідувачем відповідної кафедри);

4.1.5. Участь в оцінюванні якості різних видів робіт курсантів.

5. Звітна документація

5.1. За підсумками проходження педагогічної практики ад'юнкт надає до науково-організаційного відділу:

5.1.1. Програму педагогічної практики ад'юнкта та звіт про її виконання (зразок додається);

5.1.2. Відгук наукового керівника про виконану ад'юнктом роботу;

5.1.3. Витяг з протоколу засідання відповідної кафедри про затвердження звіту.

5.2. Зазначена документація зберігається разом з індивідуальним планом ад'юнкта та розглядається під час атестації (звітування).

6. Права та обов'язки ад'юнкта

6.1. Ад'юнкт має право з усіх питань, які виникають в процесі практики, звертатись до наукового керівника, завідувача кафедри, заступника начальника науково-організаційного відділу і вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

6.2. Ад'юнкт під час проходження практики за попередньою домовленістю має право на відвідування занять провідних викладачів академії з метою вивчення методики викладання, знайомства з передовим педагогічним досвідом тощо.

6.3. Ад'юнкт виконує всі види робіт, передбачені програмою педагогічної практики, ретельно готується до кожного заняття.

6.4. Ад'юнкт підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Академії. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, ад'юнкт може бути відсторонений від проходження педагогічної практики.

6.5. Ад'юнкт відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план і згідно Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових

установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 підлягає відрахуванню.

6.6. Відповідно до програми практики ад'юнкт повинен протягом 10 днів після закінчення практики надати звітну документацію на кафедру для організації та проведення відповідного заслуховування (звітування), яке має відбутися впродовж двох тижнів з моменту отримання документації.

6.7. Ад'юнкти, які зараховані в ад'юнктуру ВВНЗ з посад викладачів і мають педагогічний стаж понад два роки, педагогічна практика за поданням кафедри, рішенням керівника ВВНЗ може бути скорочена або зовсім не проводитися.

7. Права та обов'язки керівника науково-педагогічної практики (наукового керівника)

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням педагогічної практики ад'юнкта покладається на наукового керівника та завідувача кафедри, за якою закріплений даний ад'юнкт.

7.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану педагогічної практики ад'юнкта здійснюється його науковим керівником, який:

7.2.1. забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів педагогічної практики;

7.2.2. затверджує загальний плану-графік проведення педагогічної практики, його місця в системі індивідуального планування ад'юнкта;

7.2.3. добирає тематику занять та початкові групи для проведення педагогічної практики ад'юнкта;

7.2.4. надає методичну допомогу в плануванні та організації навчальної взаємодії;

7.2.5. контролює роботу ад'юнкта, відвідування занять та інші види його роботи з курсантами, приймає заходи щодо ліквідації недоліків в організації практики;

7.2.6. готує відгук на звіт ад'юнкта про проходження ним педагогічної практики.

8. Обов'язки навчального і науково-організаційного відділів

8.1. Забезпечення необхідних умов для проведення педагогічної практики в академії, проведення роботи з науковими керівниками з питань організації практики ад'юнктів.

8.2. Відвідування (вибірково) занять практикантів і участь в обговоренні результатів практики ад'юнктів на кафедрі.

Додаток: Типовий зразок Програми педагогічної практики ад'юнкта та звіту про її виконання.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. Одеса)

ПРОГРАМА
педагогічної практики ад'юнкта
та звіт про її виконання

(прізвище, ім'я та по батькові)

2025 – 2026 рр підготовки

Кафедра _____

(найменування кафедри, відділу)

Одеса

ЗАТВЕРДЖУЮ
Начальник кафедри

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)
____ . ____ . 20__

ПРОГРАМА
педагогічної практики ад'юнкта та звіт про її виконання

_____
(військове звання, прізвище, ім'я та по батькова)
на 2018 – 2022 роки підготовки

Кафедра _____
(найменування кафедри, відділу)

Навчальна дисципліна (навчальні модулі) _____
_____
_____

Термін стажування _____

Науковий керівник

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)
____ . ____ 20__

Ад'юнкт

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)
____ . ____ 20__

ПОГОДЖЕНО

Начальник навчального відділу

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)
____ . ____ 20__

ПОРЯДОК ПРОХОДЖЕННЯ АД'ЮНКТАМИ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

1. Загальні положення

1.1. Порядок проходження ад'юнктами (здобувачами) науково-дослідної практики (далі – Порядок НДП) у Військовій академії (м. Одеса) (далі – Академія) регламентує послідовність і форми проходження науково-дослідної практики ад'юнктів.

1.2. Науково-дослідна практика в системі після вузівської освіти є компонентом професійної підготовки до наукової та науково-технічної діяльності (далі – НіНТД) та являє собою вид практичної діяльності ад'юнктів щодо участі у НіНТД Академії, яка включає: організацію НіНТД Наукового центру, науково-дослідних підрозділів та навчальних підрозділів Академії, наукової діяльності курсантів, здобуття вмінь і практичних навиків щодо організації НіНТД, виконання основних заходів тощо.

1.3. Даний Порядок розроблено у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 “Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)”, наказу МОУ від 09 грудня 2022 р. № 424 “Про затвердження Особливостей підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та наукового ступеня доктора наук у вищих військових навчальних закладах, військових навчальних підрозділах закладів вищої освіти, наукових установах системи Міністерства оборони України”, згідно з якими науково-дослідна практика є одним із компонентів програми підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації.

1.4. Організатором науково-дослідної практики є Науковий центр Академії та науково-дослідний відділ, за яким закріплений ад'юнкт (здобувач вищої освіти).

2. Мета і завдання науково-дослідної практики

2.1. Метою науково-дослідної практики ад'юнктів є здобуття ад'юнктами (здобувачами) знань, умінь та навичок, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності та НіНТД.

2.2. В процесі проходження науково-дослідної практики ад'юнкти повинні опанувати практичні форми і методи:

- застосування законодавчих і нормативно-правових актів, що регламентують організацію та виконання заходів НіНТД;
- з організації НіНТД у вищому навчальному закладі;
- в роботі науково-дослідного відділу (лабораторії) тощо;
- застосування методики організації та проведення науково-дослідних робіт;

- використання положень методики з організації наукових гуртків у вищих навчальних закладах.

2.3. Під час науково-дослідної практики ад'юнкти повинні оволодіти такими компетенціями:

- здатність до критичного мислення, зокрема, вміння застосовувати критичне мислення щодо аналізу результатів власного наукового дослідження, його наукової новизни, теоретичного і практичного значення.

- вміння формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження з нових дослідницьких позицій, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки.

- здатність до участі у міждисциплінарних проектах та вміння використовувати результати наукових досліджень інших галузей науки для досягнення цілей власного наукового дослідження.

- вміння ефективно використовувати сучасну методологію наукового пізнання та новітні методи наукових досліджень.

- проводити власні оригінальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення.

- вміння фахово відображати результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у вітчизняних фахових наукових виданнях, так і у наукових виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.

- здатність професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах для вітчизняного та світового співтовариства.

- вміння працювати з інформаційними каталогами, базами даних за фахом спеціальності та з наукометричними базами.

- вміння приймати рішення у нестандартних ситуаціях (зміна технічного завдання, коригування планів).

- вміння формувати команду дослідників для вирішення локального завдання (проведення експерименту, збору інформації, підготовки пропозицій).

2.4. В процесі практичної діяльності повинні бути сформовані уміння:

- формулювати наукову гіпотезу, мету та завдання, об'єкт і предмет наукового дослідження;

- участі у виконанні НДР та ДКР;

- публікації статей за напрямом дисертаційного дослідження;

- підготовки дисертації;

- участь у роботі вітчизняних та міжнародних конференцій, опублікування тез тощо.

2.5. В ході науково-дослідної практики, ад'юнкти повинні ознайомитися з різними способами структурування і представлення матеріалів дослідження, способами добору та обробки необхідної інформації, особливостями професійної риторики, з різними способами та прийомами оцінювання НІНТД у ВВНЗ, наукових установах МО України та ЗС України.

3. Організаційні основи науково-дослідної практики

3.1. Безпосереднє керівництво науково-дослідною практикою та науково-методичне консультування здійснює науковий керівник ад'юнкта.

3.2. Загальний обсяг науково-дослідної практики складає 4 кредити ECTS (120 годин) на третьому курсі навчання, у тому числі:

3.2.1. Основна частину науково-дослідної практики (80%) складає науково-організаційна робота (підготовка проектів документів з організації та планування НіНТД в Академії, Науковому центрі, науково-дослідному відділі (лабораторії); розробка документів на відкриття НДР, оформлення проміжних та заключних звітів тощо);

3.2.2. Не менше (20 %) загального часу науково-дослідної практики відводиться на участь у виконанні оперативних завдань та роботі з організації та проведенні семінарів, конференцій та інших комунікаційних заходів.

3.3. Терміни проходження практики визначаються в індивідуальному плані ад'юнкта, погоджується науковим керівником начальником Наукового центру або науково-дослідного відділу, заступником начальника академії з наукової роботи – начальником науково-організаційного відділу.

3.4. Програми проходження науково-дослідної практики ад'юнктів складаються щорічно під керівництвом начальника Наукового центру академії, погоджується у навчальному відділі та затверджується заступником начальника академії з наукової роботи – начальником науково-організаційного відділу.

4. Зміст науково-дослідної практики

4.1. Науково-дослідна практика ад'юнкта передбачає наступні види діяльності:

4.1.1. Вивчення нормативно-правових документів з організації НіНТД в державі, у Збройних Силах України та у вищій школі;

4.1.2. Ознайомлення з досвідом дослідницької діяльності провідних науковців шляхом участі у семінарах різного рівня;

4.1.3. Розробка плануючих документів з НіНТД, розробка матеріалів досліджень, підготовка до видання наукової літератури тощо;

4.1.4. Самостійне проведення наукових досліджень та експериментів (за узгодженням з науковим керівником та начальником відповідного науково-дослідного відділу (лабораторії);

4.1.5. Участь в оцінюванні якості різних видів наукових робіт курсантів.

5. Звітна документація

5.1. За підсумками проходження науково-дослідної практики ад'юнкт надає до науково-організаційного відділу:

5.1.1. Звіт ад'юнкта про види та зміст заходів, що виконані в межах програми науково-дослідної практики;

5.1.2. Відгук наукового керівника про виконану ад'юнктом роботу;

5.1.3. Витяг з протоколу засідання науково-технічної ради (далі –НТР) Наукового центру.

5.2. Зазначена документація зберігається разом з індивідуальним навчальним планом аспіранта і розглядається під час атестації (звітвання).

6. Права та обов'язки ад'юнкта

6.1. Ад'юнкт має право з усіх питань, які виникають в процесі практики, звертатись до наукового керівника, начальника Наукового центру, науково-дослідного відділу, заступника начальника науково-організаційного відділу і вносити пропозиції з удосконалення організації практики.

6.2. Ад'юнкт під час проходження практики за попередньою домовленістю має право на ознайомлення з передовим науковим досвідом.

6.3. Ад'юнкт виконує всі види робіт, передбачені програмою науково-дослідної практики, ретельно відпрацьовує усі завдання, що передбачені Програмою НД практики.

6.4. Ад'юнкт підпорядковується правилам внутрішнього розпорядку Академії. У разі невиконання вимог, які висуваються практиканту, ад'юнкт може бути відсторонений від проходження науково-дослідної практики.

6.5. Ад'юнкт відсторонений від практики або робота якого на практиці визнана незадовільною, вважається таким, що не виконав індивідуальний навчальний план і згідно Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 підлягає відрахуванню.

6.6. Відповідно до програми практики ад'юнкт повинен протягом 10 днів після закінчення практики надати звітну документацію на розгляд начальнику науково-дослідного та відділу та НТК Наукового центру.

7. Права та обов'язки керівника науково-дослідної практики (наукового керівника)

7.1. Загальне керівництво та контроль за проходженням науково-дослідної практики ад'юнкта покладається на наукового керівника та начальника науково-дослідного відділу, за яким закріплений даний ад'юнкт.

7.2. Безпосереднє керівництво та контроль за виконанням плану науково-дослідної практики ад'юнкта здійснюється його науковим керівником, який:

7.2.1. надає на затвердження заступнику начальника академії з наукової роботи-начальнику науково-організаційного відділу Програму проведення науково-дослідної практики ад'юнкта;

7.2.2. забезпечує чітку організацію, планування та облік результатів науково-дослідної практики;

7.2.3. добирає тематику доповідей на семінари, конференції та інші комунікаційні заходи;

7.2.4. надає всебічну методичну допомогу ад'юнкту в плануванні та організації необхідної взаємодії;

7.2.5. контролює роботу ад'юнкта, вживає заходів щодо ліквідації недоліків в організації практики;

7.2.6. готує відгук на звіт ад'юнкта про проходження ним науково-дослідної практики.

8. Обов'язки навчального і науково-організаційного відділів

8.1. Забезпечення необхідних умов для проведення науково-дослідної практики в Академії, проведення роботи з науковими керівниками з питань організації практики ад'юнктів.

8.2. Відвідування (вибірково) місць виконання практикантами завдань, що визначені Програмою науково-дослідної практики та участь в обговоренні результатів практики ад'юнктів на НТР Наукового центру.

Додаток: Типовий зразок Програми науково-дослідної практики ад'юнкта та звіту про її виконання.

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
ВІЙСЬКОВА АКАДЕМІЯ (м. Одеса)

ПРОГРАМА
науково-дослідної практики
ад'юнкта та звіт про її виконання

(прізвище, ім'я та по батькові)

2025 – 2026 рр підготовки

НДВ _____

(найменування відділу)

Одеса

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника академії з
наукової роботи

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)

____ . ____ . 20__

ПРОГРАМА
науково-дослідної практики ад'юнкта та звіт про її виконання

_____
(військове звання, прізвище, ім'я та по батькова)

на 2025 – 2026 роки підготовки

НДВ _____

(найменування відділу)

Наукова спрямованість стажування _____

Термін стажування _____

Начальник Наукового центру

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)

____ . ____ 20__

Науковий керівник

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)

____ . ____ 20__

Ад'юнкт

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)

____ . ____ 20__

ПОГОДЖЕНО

Начальник навчального відділу

_____
(військове звання, підпис, ініціали, прізвище)

____ . ____ 20__

